

Warszawa, 29.09.2024 r.

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**
Miroslaw Wróblewski

DOL.401.327.2024

**Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu RP**

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 19 sierpnia 2024 r. (znak: SPS-WP.020.198.5.2024) w związku z przedłożeniem do zaopiniowania **projektu ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Przemysław Wipler), działając na podstawie art. 57 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 2016/679¹ oraz art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych², Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych uprzejmie przedstawia poniższe uwagi.

Przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy przewiduje nowe brzmienie art. 44 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.; dalej: ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku), który odnosi się do zasad udziału organizacji ekologicznej w postępowaniu administracyjnym. Zgodnie z **projektowanym art. 44 ust. 2 pkt 2 i 4**, do wniosku o dopuszczenie organizacji ekologicznej do udziału w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa należy dołączyć: informacje o osobach kierujących organizacją ekologiczną wydane z Krajowego Rejestru Karnego

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1 ze zm.); dalej jako „rozporządzenie 2016/679”

² Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

lub zaświadczenia o niekaralności wydane przez organ innego państwa właściwy do wydawania zaświadczeń o niekaralności nie później niż 3 miesiące przed dniem złożenia wniosku świadczących o niekaralności za przestępstwa i przestępstwa skarbowe (pkt 2); kopie polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w ust. 1 pkt 5 (pkt 4). Zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 5 organizacja musi posiadać ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z udziałem w postępowaniu o minimalnej sumie gwarancyjnej w odniesieniu do jednego zdarzenia w wysokości 250 000 zł ważne przez okres 12 miesięcy od dnia złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Brak spełnienia powyższych warunków skutkować ma w zamyśle projektodawców odmową dopuszczenia organizacji do udziału w postępowaniu (projektowany art. 44 ust. 3, zob. też projektowany art. 44 ust. 8).

Projektodawca przewiduje więc **szeroki zakres danych** przetwarzanych przez organ administracyjny lub sąd administracyjny, w celu dopuszczenia organizacji ekologicznej do udziału w postępowaniu administracyjnym. Projektowany art. 44 ust. 2 wskazuje na wymóg pozyskiwania i gromadzenia danych dotyczących informacji zawartych w polisie ubezpieczeniowej³, a więc danych majątkowych (konieczność posiadania ubezpieczenia w wysokości 250 000 zł) oraz danych dotyczących niekaralności, a zatem danych objętych szczególnym reżimem przetwarzania, o którym mowa w art. 10 rozporządzenia 2016/679. Z punktu widzenia przepisów o ochronie danych osobowych, **wątpliwości budzi więc proporcjonalność przyjętego rozwiązania polegającego na przetwarzaniu danych osobowych w tak szerokim zakresie, w odniesieniu do wskazanego celu, tj. w celu dopuszczenia organizacji do udziału w postępowaniu administracyjnym.**

W tym miejscu należy wskazać, że wymogi wykazania niekaralności są przewidziane w art. 20 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571 ze zm.) wobec członków zarządu organizacji uznanej za organizację prowadzącą działalność pożytku publicznego. Projektodawca nie ogranicza jednak wymogu przewidzianego w analizowanym projekcie do organizacji pożytku publicznego. Dodatkowo,

³ Zgodnie z art. 215 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 838). 1. Dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej wykonujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność ubezpieczeniową przez oddział lub w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług, zawiera informacje dotyczące: 1) adresu siedziby zagranicznego zakładu ubezpieczeń, który udziela ochrony ubezpieczeniowej, a w przypadku zagranicznego zakładu ubezpieczeń wykonującego działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział - adresu oddziału oraz adresu do doręczeń, jeżeli jest inny niż adres oddziału; 2) miejsca zawarcia umowy ubezpieczenia; 3) właściwości sądu, w przypadku sporu między stronami umowy ubezpieczenia; 4) daty zawarcia umowy ubezpieczenia i terminu jej obowiązywania; 5) przedmiotu umowy ubezpieczenia i warunków jej wykonania; 6) oznaczenia stron umowy ubezpieczenia; 7) wysokości składki ubezpieczeniowej; 8) wskazania ogólnych warunków ubezpieczenia, w oparciu o które została zawarta umowa ubezpieczenia, oraz ich dostarczenia ubezpieczającemu; 9) imienia i nazwiska lub nazwy, a także adresu przedstawiciela do spraw roszczeń.

dyrektywa 2011/92/UE⁴ zapewnia w art. 11 ust. 3 zainteresowanej społeczności szeroki dostęp do wymiaru sprawiedliwości.

W myśl zasady celowości i minimalizacji danych, o której mowa w art. 5 ust. 1 lit b i c rozporządzenia 2016/679, dane osobowe muszą być zbierane w konkretnych i prawnie uzasadnionych celach, a także muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. Dodatkowo przetwarzanie danych dotyczących wyroków skazujących, w myśl art. 10 rozporządzenia 2016/679, wymaga zapewnienia zwiększonej ochrony przed przetwarzaniem, które ze względu na swój szczególny charakter, może stanowić poważną ingerencję w prawa podstawowe do poszanowania życia prywatnego i do ochrony danych osobowych, zagwarantowane w art. 7 i 8 Karty Praw Podstawowych UE.

W związku z powyższym, **zastrzeżenia budzi konieczność pozyskiwania danych osobowych w odniesieniu do kopii polisy ubezpieczeniowej oraz informacji o niekaralności w celu, jakim jest dopuszczenie organizacji ekologicznej do udziału w postępowaniu administracyjnym.** Uzasadnienie projektu ustawy nie pozwala na wyjaśnienie wskazanych wątpliwości, w szczególności projektodawca nie wykazał konieczności przetwarzania tych danych osobowych wobec organizacji ekologicznej, której, w świetle przepisów ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku oraz dyrektywy 2011/92/UE dopuszczenie do postępowania administracyjnego ma odzwierciedlać szeroki udział czynnika społecznego w tym postępowaniu. Ograniczenie tego udziału może natomiast wynikać z odmiennego celu statutowego organizacji niż związany z ochroną środowiska.

Ponadto, w odniesieniu do konieczności wykazania niekaralności „osób kierujących organizacją” bardzo ogólnie wskazano w projektowanym art. 44 ust. 2, że konieczność przekazania przez organizację informacji „z Krajowego Rejestru Karnego lub zaświadczenia o niekaralności wydane przez organ innego państwa właściwy do wydawania zaświadczeń o niekaralności” bez uwzględnienia sytuacji gdy takiego obowiązku nie przewidują przepisy innych państw. Co więcej, pojęcie „przestępstwa” jest bardzo szerokie, a w przyjmowanych regulacjach nie doprecyzowano o jaki katalog przestępstw popełnionych przez osoby kierujące daną organizacją ekologiczną może chodzić. Dodatkowo, w tożsamyh przepisach, w obowiązującym stanie prawnym stosowana jest przesłanka / określenie „przestępstwa umyślne”.

W konsekwencji popełnienia takiego przestępstwa dochodzi natomiast do wykluczenia danej organizacji z udziału w postępowaniu.

Nieprecyzyjne przepisy odnoszące się do ograniczenia praw osób fizycznych, jako kierujących organizacją ekologiczną, **budzą wątpliwości z punktu widzenia zasady legalności,** wynikającej z art. 5 ust. 1 lit a rozporządzenia

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE.L.2012.26.1 z dnia 2012.01.28).

2016/679, która wymaga, aby podstawa prawna lub akt prawny będący podstawą do przetwarzania danych osobowych były jasne i precyzyjne, a ich zastosowanie przewidywalne dla osób im podlegających – jak wymaga tego orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zob. też motyw 41 rozporządzenia 2016/679).

Wymaga przy tym podkreślenia, że stosownie do treści art. 10 rozporządzenia 2016/679 przy przetwarzaniu danych dotyczących wyroków skazujących, ustawodawca powinien zapewnić odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. **Opiniowany projekt ustawy nie przewiduje w tym zakresie żadnych regulacji.**

Zaproponowane brzmienie art. 44 ust. 2 projektu może aktualnie prowadzić do naruszenia art. 5 ust. 1 lit. a, b, c rozporządzenia 2016/679 w zw. z art. 6 ust. 1 i 3 rozporządzenia 2016/679 oraz art. 10 rozporządzenia 2016/679. Aby bowiem przepisy krajowe, jako podstawa prawna przetwarzania danych osobowych, spełniały wymogi wynikające z art. 6 ust. 3 oraz art. 10 rozporządzenia 2016/679, przetwarzanie to musi w szczególności odpowiadać celowi leżącemu w interesie publicznym i być proporcjonalne do zamierzonego prawnie uzasadnionego celu (zob. wyrok TSUE z 5 czerwca 2013 r. w sprawie C-204/21). **Cel ten powinien być rozważony i wykazany jako niezbędny przez projektodawcę.**

Ponadto, planując regulacje dotyczące przetwarzania danych dotyczących wyroków skazujących projektodawca powinien przeprowadzić ocenę skutków i stosowną analizę wpływu przyjmowanych rozwiązań na prawa i wolności osób, których dane mają być przetwarzane. Przeprowadzenie testu prywatności w procesie tworzenia regulacji, w tym oceny skutków dla ochrony danych – art. 25 ust. 1 rozporządzenia 2016/679⁵, jak i art. 35 ust. 10⁶ pozwoliłoby na rozeznanie ryzyk towarzyszących przetwarzaniu dla praw i wolności podmiotów danych oraz na wprowadzenie gwarancji te ryzyka eliminujące.

Dodatkowo, z punktu widzenia zasady celowości i proporcjonalności, wątpliwości budzi **projektowany art. 44 ust. 9**. Zgodnie z tym przepisem, „stanowisko w sprawie, o którym mowa w ust. 4, a także odwołanie i skargę do sądu administracyjnego organizacji ekologicznej podpisuje autor, a w przypadku gdy jej wykonawcą jest zespół autorów - kierujący tym zespołem wraz z podaniem imienia i

⁵ Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze wynikające z przetwarzania, administrator - zarówno przy określaniu sposobów przetwarzania, jak i w czasie samego przetwarzania - wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, takie jak pseudonimizacja, zaprojektowane w celu skutecznej realizacji zasad ochrony danych, takich jak minimalizacja danych, oraz w celu nadania przetwarzaniu niezbędnych zabezpieczeń, tak by spełnić wymogi niniejszego rozporządzenia oraz chronić prawa osób, których dane dotyczą.

⁶ Ust. 1-7 [odnoszący się do obowiązku przeprowadzenia oceny skutków przez administratora] nie mają zastosowania, jeżeli przetwarzanie na mocy art. 6 ust. 1 lit. c) lub e) ma podstawę prawną w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator, i prawo takie reguluje daną operację przetwarzania lub zestaw operacji, a oceny skutków dla ochrony danych dokonano już w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjęciem tej podstawy prawnej - chyba że państwa członkowskie uznają za niezbędne, by przed podjęciem czynności przetwarzania dokonać oceny skutków dla ochrony danych.

nazwiska oraz daty sporządzenia. Przepis 66 ust. 1 pkt 19a oraz art. 74a ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio”. Art. 74a ust. 2 i 3 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku odnosi się do wymogu posiadania określonych kwalifikacji autora prognozy oddziaływania na środowisko, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, art. 66 ust. 1 pkt 19a dotyczy zaś złożenia oświadczenia przez autora o spełnianiu tych wymagań. Celem wprowadzenia tych przepisów było podwyższenie kompetencji osób wykonujących wskazane dokumenty⁷.

W odniesieniu do art. 44 ust. 9 projektodawca nie uzasadnia jednak niezbędności podania danych osobowych autora stanowiska przedstawionego przez organizację ekologiczną w danej sprawie, zamiast przedstawiciela organizacji, która składa takie stanowisko w interesie społecznym. O ile przetwarzanie danych osobowych autora prognozy czy raportu, o których mowa w art. 74a ust. 2 i 3 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku wiąże się z celem podniesienia jakości tych dokumentów, o tyle udział organizacji ekologicznej, należy ocenić przez pryzmat udziału czynnika społecznego w postępowaniu administracyjnym, a zatem ma odmienny charakter. W świetle zasady celowości i minimalizacji danych wymaga zatem wyjaśnienia i wykazania, że dane osobowe przetwarzane w celu dopuszczenia do postępowania administracyjnego organizacji ekologicznej są ograniczone do tego, co niezbędne do celu, w których mają być przetwarzane.

Mając powyższe na uwadze, uprzejmie przypominam o charakterze eksperckim przedstawionych wskazówek, co oznacza, że to projektodawca podejmuje decyzję co do ostatecznego kształtu przyjmowanych przepisów i odpowiada za zapewnienie ich zgodności z przepisami ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Wyrażam jednocześnie nadzieję, że odniesienie się do wyrażonych wątpliwości będzie pomocne w tym procesie i przyczyni się do podwyższenia ochrony danych osobowych projektowanych przepisów.

Łączę wyrazy szacunku,
Mirośław Wróblewski
Prezes Urzędu
Ochrony Danych Osobowych

⁷ Zob. uzasadnienie do ustawy z dnia nowelizującej art. 74a ust. 2 i 3 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku (druk sejmowy 3677), zob. też art. 5 ust. 3 lit. a dyrektywy 2011/92/UE, zgodnie z którą, aby zagwarantować kompletność i jakość raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wykonawca ma zapewnić, aby raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko był przygotowany przez posiadających odpowiednie kompetencje ekspertów.